

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

Lupta noastră.

De la o vreme încoace citim, mereu, în gazete, că partidul național-tărănesc va începe, în curând, lupta pentru răsturnarea guvernului liberal.

Lupta partidului național-tărănesc nu va fi, însă, numai o luptă pentru a răsturna guvernul liberal, ca în locul lui să se așeze în scaunul puterii alt guvern, care să cârmuiască țara în același chip cum o cârmuiesc liberalii. Lupta partidului național-tărănesc are un rost, un țel cu mult mai însemnat. Lupta noastră nu are numai țelul de-a doborî guvernul, ci prin luptă noastră vrem să doborîm un sistem politic ruinător pentru țară, vrem ca în țara noastră să ia ființă o altă organizare politică, mai potrivită pentru vremurile de azi. Prin lupta noastră vrem să nimicim sistemul politic după care în țara românească nu pot ajunge la cârmă partidele cari se bucură de încrederea cetățenilor, ci numai partidele urite de cetățeni, dar ajutate de anumiți oameni, spriginite din anumite locuri înalte. Noi n'am avut până acum guverne ale țării, ci am avut numai guverne personale. Cetățenii până acum nu prea au avut cuvânt în viața politică a țării.

Și noi vrem, sus și tare, ca această stare de lucruri să înceteze odată. Cetățenilor li s'a dat drept de vot, pentruca ei să ia parte la cârmuirea țării. Cetățenii trebuesc lăsați să desemneze la cârmă țării acele partide politice, în cari ei au încredere că vor putea aduce ceva îmbunătățiri în țară. Dacă cetățenii se vor vedea înșelați în așteptările lor, atunci tot ei au puterea să-i doboare de la cârmă pe aceia cari nu sunt harnici să cârmuiască bine țara. Trebuie să se lase joc liber forțelor (puterilor) politice din țară. Nu mai putem suferi, ca guvernele țării să se pună la cale de câțiva domni închiși între patru pereți, iar glasul cetățenilor să nu fie luat în seamă. Nu mai putem suferi, și nu vom suferi una cu capul, să se mai facă alegeri nelegiuite, cu bătăi, cu tâlhării de voturi și cu alte mișelii. Aceste lucruri trebuie să se

știe și sus și jos.

Avem astăzi în fruntea țării trei Regenți și Inalții Regenți știu de bunăseama, că există deja și în țara noastră o „opinie publică”, care cere să se aplice acel principiu constituțional, care poruncește Suveranului (al cărui loc îi ține acum Inalții Regenți) să-și aleagă sfetnicii din acei pe cari poporul îi vrea.

Nu se mai poate tolera ca guvernele cari pleacă să-și numească moștenitorii, cari să trebuesc să facă alegeri cu bâta pentru a stoarce numărul de deputați prescris de lege pentru partidul de la cârmă.

Sistemul acesta nenorocit, din care izvoresc cele mai multe rele cari chinuesc țara noastră, trebuie schimbat cu desăvârșire, căci altfel treburile țării nu vor merge bine.

Nu din plăcerea de-a răsturna guvernul liberal pornim la lupta cea mai hotărâtoare din câte am purtat până acum în România întregită, ci pentruca prin răsturnarea guvernului liberal să începem a stârpi sistemul politic, năravurile politice reprezentate de partidul liberal, care, întâmplător, are în mâini cârmă țării și prin politica ce-o face, țara dă tot înapoi. Dorința țării este, ca guvernul liberal să plece imediat de la cârmă, lăsând locul unui guvern ieșit din voiața poporului. *Ion Poiană.*

Politica în țară.

Toată lumea simte că așa cum merg treburile acum, în țara noastră, nu merg bine. Vina pentru stările grele în cari a ajuns țara noastră se aruncă asupra partidului liberal, care singur a cârmuit țara de la unire încoace. Și țara vede scăparea din stările grele în cari a ajuns numai în plecarea guvernului liberal de la cârmă. E drept, că guvernul liberal se trudește să se țină la putere, dar nu multă vreme va mai putea sta acolo. Asta o văd foarte bine și liberalii și deaceia fac toate încercările să mai incurce cumva viața politică. Acum, însă, nu vor mai putea-o face. De încrederea poporului — care nu-i așa prost cum îl cred liberalii-ei nu s'au bucurat niciodată. Au avut ei undeva o proptea foarte tare, dar aceasta s'a prăbușit. Astăzi liberalii stau buimăciți în fața evenimentelor politice

cari o să vie. Până mai ieri — altăieri credeau că vor putea aduce ceva ușurare în țară, dacă le va reuși să capete un împrumut din străinătate. Împrumutul, însă, nu l-au putut căpăta și în chipul acesta nu le rămâne alta, decât să-și gătească bagajele de plecare.

Pe cât de rău stau liberalii, pe atât de bine stau, în fața țării, național-tărăniștii, pe cari țara întregă-i așteaptă să iee puterea, căci numai prin partidul național-tărănesc se va putea aduce o îndreptare a stărilor grele în cari cârmuirea liberală a scufundat țara. Bine'nțeles trebuie să se știe deja de-acum, că îndreptarea acestor stări grele nu se va putea face într'o lună-două, ci vor trebui ani de zile. La munca această grea va trebui să iee parte întreg poporul. Va trebui ca toți să avem înaintea ochilor numai binele obștesc, punând la-o parte orice spirit de geșeft pentru îmbogățirea personală cu ajutorul puterii de stat.

La 29 Ianuarie se deschide Parlamentul și tot atunci partidul național-tărănesc va porni lupta pentru răsturnarea guvernului liberal. Se vor ținea mai multe adunări mari în țară, iar dacă până la terminarea tuturor adunărilor guvernul nu va pleca, atunci se va ținea și adunarea de la Alba-Iulia, pe care guvernul nu va mai putea-o opri.

Vasăzică între liberali și național-tărăniști se dă lupta cea mare. Averagescanii au murit; de ei nu se mai pomeneste decât foarte rar, când se mai sfădesc prin adunările cari le țin la București. Cei mai de seamă oameni ai lor, de altfel, vreau să se înscrie în partidul nostru.

Producția de Crăciun a meseriașilor rom. din Reghin

În seara zilei a doua de Crăciun „Societatea meseriașilor români” din Reghin a aranjat un festival de Crăciun în sala mare a hotelului orașenesc. S'a jucat piesa „Păcală argat” de Petre Dulfu.

Ca și în anii trecuți, așa și anul acesta producția de Crăciun a societății meseriașilor noștri a fost un examen al activității acestei societăți. A fost o adevărată plăcere și bucurie pentru toți Românii din oraș să vadă cât de bine se știu manifesta meseriașii noștri și în viața culturală. Piesa dlui Petre Dulfu a fost jucată admirabil de domni: Grigore Moldovan, Alexandru Lenard, Aron Barna, Vasilie Luca și Alexandru Muntean și de domnișoarele Mărioara Moldovan, Elena Toncean și Elena Bunuș. Tot așa de bine a fost și corul condus de dl inv. director Alexandru Moldovan.

Cum în anul 1927 s'au împlinit 15 ani de la înființarea „Societății meseriașilor români” din Reghin, după producție toată lumea românească s'a întrunit la o masă comună în restaurantul Andrei Trușia. La această masă dl Dr. Alexandru Ceușianu, actualul președinte al „Societății meseriașilor

† Dr. Valeriu Branișce.

În ziua de anul nou a încetat din viață, la Lugoj, Dr. Valeriu Branișce, unul din cei mai de seamă fruntași ai poporului român. Cu Valeriu Branișce dispăre din sânul poporului nostru un om de o rară înțelepciune; un cărturar-strălucit, un om cu o judecată politică superioară, un mare gazetar, un om de un caracter exemplar.

Pe vremea ungurească Valeriu Branișce a fost unul din cei mai neînfricați luptători pentru drepturile sfinte ale națiunii române. Cu scrisul său însuflețit și cuminte a turnat în sufletele românești dorul după o viață de mai multă dreptate și libertate. A turnat în sufletele Românilor nădejdea într'o viață mai bună sub o stăpânire românească. Pentru articolele scrise în gazetele românești a fost judecat, de Unguri, la temniță, fiind închis mai mulți ani în temnițele din Seghedin și Văcz, unde i s'a sdruncinat cu desăvârșire sănătatea.

Pentru toate jertfele aduse de acest mucenic al neamului nostru, conducătorii României n'au avut nicio răsplată bună. În loc să-i deie și lui Valeriu Branișce un loc de frunte în conducerea treburilor țării, sistemul politic ticălos și nemernic din România Mare l-a scos de pe arena vieții publice. Sănătatea-i subredă nu i-a îngăduit să mai iee parte activă la luptele pentru schimbarea acestui sistem. Plin de amărăciune s'a retras în singurătatea sa la Lugoj, unde s'a și stins în ziua de anul nou.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace.

și-a ridicat paharul în cinstea și sănătatea dlor Ariton M. Popa, protopop, și Alexandru Moldovan, inv. director, cari au fost principalii motori ai înființării acestei societăți acum 15 ani. Totodată le-a împărtășit, că, cu acest prilej, societatea meseriașilor i-a proclamat membri de onoare.

I-a răspuns dl protopop Ariton M. Popa, fost cel dintâi președinte al acestei societăți, mulțumind actualului președinte pentru cuvintele frumoase ce le-a adrestat dsale și dlui Moldovan și pentru proclamarea dlor ca membri de onoare. Și-a exprimat bucuria și satisfacția, că societatea întemeiată din inițiativa dsale s'a dezvoltat așa de frumos, îndemnând pe meseriași să continue a merge pe această cale. Dl Dr. Ioan Harșia, avocat, a vorbit despre necesitatea colaborării între cărturari și meseriași. Dl Dr. Eugen Nicoră, medic-primar și dir. desp. Reghin al „Astrei”, a adus salutul „Astrei”, iar pâr. Teodor Șermășan, din comuna Voivodeni, a adus salutul satelor, de unde ne vin meseriași.

Ridicându-se masa a urmat dans până'n zori.

Datorii și drepturi.

Cetățeanul n'are numai dreptul, ci are și datoria de-a lua parte, în măsura cea mai mare, la conducerea țării, la munca pentru binele obștesc. Legea îți dă nu numai dreptul de-a lua parte la conducerea țării prin votul tău, dar te și obligă să te duci la vot, să-ți dai votul și prin aceasta să așezi destinele țării în mâinile oamenilor despre cari ai credința că vor griji mai bine de destinele țării. Dar, mai pre sus de lege trebuie să fie altceva ce să-ți poruncească să te interesezi de mersul mașinării țării tale, trebuie să existe o poruncă mai mare, care să te îndemne să-ți implinești datoria. Această poruncă trebuie să isvorească din „conștiința datoriei”. Noi Românii, durere, încă nu prea avem dezvoltată „conștiința datoriei”. Dacă în sufletele noastre ale tuturor ar trăi mai puternic „conștiința datoriei”, atunci am ști să ne facem mai bine datoria și ne-am ști prețui mai bine și drepturile noastre asigurate prin legile țării. Nu s'ar mai întâmpla, ca drepturile noastre să fie călcate în picioare cu atâta ușurință și nerușinare.

Nu ne cunoaștem destul de bine datoriile pe cari le avem unul fiecare, și nu ne știm prețui și apăra drepturile. Pușini sunt acei oameni în țara noastră, cari să jertesc cu trup și suflet pentru binele obștesc, fără nici un gând lătrănic, fără lăcomie după câștig ușor. Cât mai mulți Români trebuie să ia pildă de la oamenii cari află cel mai înalt scop al vieții lor și cea mai înaltă datorie a lor în munca și jertfa pentru binele obștesc. În această privință poporul nostru poate lua pildă de la marile popor englez, care-și cunoaște datoriile și drepturile ca nici un alt popor din lume. Englezul își face datoria față de patrie, dar nu îngăduie nimănui să-i calce în picioare libertatea și drepturile sale. Mai bine dezastru național, zice Englezul, decât stîrbirea libertății și a drepturilor mele. Tocmai din această pricină viața publică din Anglia nu-i bazar țigănesc ca la noi.

Românul e prea nepăsător, se mișcă prea greu când e vorba de binele obștesc, se vaită mereu la toate colțurile de stradă, dar nu pornește la faptă. Iar dacă cumva a pornit pe calea faptelor, ostenește de grabă și se întoarce în nepăsarea de mai înainte. La noi nu se dau lupte adevărate, nu se ciocnesc ideile oamenilor, ci patimile lor personale. Și tocmai din această pricină viața politică a țării noastre de multe ori te scârbește până în adâncul sufletului.

Datoria noastră este să ne trezim din nepăsarea în care am trăit până acum. Să încetăm cu văicăreala la toate colțurile de stradă și să pornim la fapte. Nu cu flocăneli pe ascuns se poate face ceva bine, ci numai lucrând cu gândul deschis. Fiecare cetățean al țării are datorii și drepturi. Să învețe și să se hotărească fiecare a se folosi de drepturile sale, a și-le apăra și a-și implini cum se cuvine datoriile. Altfel zadarnic se frământă câțiva oameni pentru a schimba ceva în această țară.

Hoțul care a furat odăjdiiile din biserica română-unită din Reghin (sat) a fost prins.

În vara anului trecut s'a furat, din biserica română-unită din Reghin (sat), mai multe odăjdii și niște bani. Până în zilele trecute nu s'a dat de urma hoțului. Mai zilele trecute hoțul a căzut în cursă. Și iată cum: Unui cărciumar din Dedrad i-s'a furat un bu-

toiaș de vin. Dl plotonier Hurubean, de la postul de jandarmi Reghin, a început urmărirea hoțului și în câteva zile a pus mâna pe el. Hoțul este un sas, cu numele Goetfert Samoilă, din comuna Dedrad. Acest hoț, întrebat dacă nu cumva el a șterpelit și odăjdiiile și banii din biserica din Reghin (sat), a mărturisit că el este acela care a furat ecele odăjdii și banii bisericii. S'au mai descoperit și alte hoții în sarcina lui.

Către abonați.

Foaia noastră a intrat în al patrulea an de viață. De trei ani scoatem foaia regulat și o trimitem abonaților noștri. Cu toate acestea mai avem o mulțime de abonați, cari nici până azi nu s'au gândit să ne plătească abonamentul pe anii trecuți.

Orice om cu socoteală știe cu cât de mari cheltueli este împreună, în ziua de azi, tipărirea unei foi. Fiecare număr înghite mii de lei. Tipografia ne cere pentru fiecare număr bani gata.

Când am pornit la drum, în anul 1925, nu ne-am gândit de loc la interesele noastre personale, căci n'aveam ce interese personale să ne servim prin această foaie. Ne-am gândit, însă, că foaia noastră poate ajuta cât de puțin la trezirea la altă viață a Românilor din acest ținut. Ne permitem a crede, că în cei trei ani de viață foaia noastră de fapt a și ajutat, întrucâtva, la trezirea Românilor din acest ținut din nepăsarea în care trăiseră până atunci.

Pentru a ne putea îndeplini și pe mai departe rostul nostru, rugăm cu toată stăruința pe stimații noștri abonați să binevoiască a ne trimite neîntârziat prețul abonamentului. Nu credem să fie unul între abonații noștri, care să nu poată jertfi, — chiar și în împrejurările grele de azi, — 120 lei pe an pentru o foaie. Credem, că cine a primit foaia are datoria s'o și plătească.

Trebuie să amintim aici, că acelora, cari nu vor plăti abonamentul până la sfârșitul acestei luni, nu li se va mai trimite foaia, rămânând să ne încasăm banii, dela datorași, pe calea ce noi vom afla-o mai potrivită.

Redacția și Administrația.

Știri mărunte.

Din Sânmihailu. În ziua de Crăciun dl învățător Mihail M. Pop din comuna Sânmihailu a aranjat o frumoasă serbare cu elevii școlii primare din această comună. S'a jucat piesa „Răsplata păcatului”. La producție, a luat parte întreg poporul din comună și multă lume din jur. Toată lumea, care a luat parte la producție a rămas deplin mulțumită și a ținut să răsplătească cu multă aplauze străduințele frumoase ale dlui învățător Pop și ale școlărilor săi. Am dori ca și la alte sărbători să fim părtași ai astorfel de serbări.

Unul din cei de față.

Din Jernuțeni. În seara de Sf. Ioan tinerimea română din comuna Jernuțeni a aranjat o producție teatrală urmată de dans.

Bogatul program desfășurat în această seară este o dovadă bună, că Românii din această comună, unde înainte cu câțiva ani abia se auzi a graiul românesc, vreau, cu tot dinadinsul, să-și însușească cât se poate de bine graiul românesc. A făcut o bună impresie și faptul, că o mare parte din tinerime s'a prezentat la petrecere în costume naționale.

S'au jucat piesele: „Dragostea încurcată” de D. Borșea; „Un accident curios” de C. Goldeni și „Nunta țiga-

nului” de E. Suci. Tinerii cari au jucat aceste piese sunt vrednici de toată lauda. Dar nu mai puțin trebuie să amintim și hărnicia dlui învățător Gheorghe Șuteu, care a pregătit această frumoasă serbare. Sperăm că și în viitor, la alte sărbători, ne vom putea bucura de asemenea serbări dirib.

Ungurii se înarmează pe subt ascuns. După isprava unguerească cu falsificarea de bani franțuzești, anul nou ne-a adus vestea despre o nouă ispravă unguerească. De astă dată este vorba de mai multe vagoane de mitraliere, cari se aduceau pe ascuns, din Italia, pe seama armatei unguerești. La stația din Sant-Gotthard, care se află în granița dintre Austria și Ungaria, vameșii austrieci au luat de veste mai multe vagoane de marfă, pe cari era scris că duc niște mașini pentru Polonia. Cercetând mai de aproape ce se află în acele vagoane au descoperit că lăzile încărcate în vagoane erau pline cu mitraliere. După cercetări mai amănunțite s'a descoperit că vagoanele cu mitraliere nici nu aveau să meargă în Polonia, ci tocmai în Ungaria. Hărțile cari însoțeau aceste vagoane erau mincinoase, făcute anume ca să ascundă pe adevărații stăpâni, cari au comandat mitralierele. — Noua ispravă unguerească a făcut mare vâlvă în întreaga Europă. Toată lumea vede, că Ungaria se înarmează pe toate căile, pregătindu-se să tulbure pacea lumii. Țările din Mica-Antantă, adică Polonia, România, Cehoslovacia și Jugo-Slavia, vor face împreună o arătare la Liga Națiunilor, căreia îi vor arăta cât de neastâmpărați sunt vecinii noștri Unguri, cari mereu amenință pacea prin prostiile lor. — Se vede că avea multă dreptate un neamț, când a spus, că Ungurii nu vor căpăta minte niciodată. O mare prostie a fost politica lor înainte de războiu, și se vede că nici după războiu nu se pot lecu de această prostie.

Amănunte despre următoarele publicațiuni se capătă la Administrația „Sămănătorului”

Cine are ceva de vândut, de închiriat, să publice în această foaie o publicațiune de 2 șire. Prețul numai 10 Lei.

Domnișoară
cu praxă de brou caută post.

No. G. 3716 exec. 1927. 178

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei No. 3716 — 1927 al judecătoriei mixte din Reghin în favorul reclamantului Erdő Luon reprezentat prin avocat Dr. Ferenczy Ștefan pentru încasarea creanței de Lei 14000 și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua 21 Ianuarie 1928 orele 10 a. m. la fața locului în Toplița unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: obiecte în valoare de Lei 9600. În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Reghin la 19 Decemv. 1927.

A. Vrespremeanu, deleg. jud.

No. 6—1928 port. 180

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza deciziei No. G. 6206—926 a judecătoriei mixte Gheorgheni, în favorul reclamantului Barabás Roza reprezentat prin avocat Dr. Desideriu László pentru încasarea creanței de 5000 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 31 Ianuarie 1928 orele 10 a. m. la fața locului în orașul Gheorgheni la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară. 2 vaci târcați de 6-8 ani în valoare de Lei 20000.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Gheorgheni la 2 Ianuarie 1928.

V. Lörincz, portărel.

No. 2364/1927 port. 175

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință că în baza deciziei No. 1994/927 și No. G. II. 2364-927 judecătoriei rurale Tulgheș în favorul reclamantului Berman Leon reprezentat prin avocat Dr. Wilhelm Klein pentru încasarea creanței de 23.000 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 26 Ianuarie 1928 orele 2 p. m. la fața locului în Corbu Domiciliu debitorului unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 (doi) boii porumbii de 6 ani și 10 (zece) oii în valoare de 28.000 Lei.

Pretenziunea, care e de încasat, face 23.000 Lei capital și dobânzile cu 12% socotind din. 1 Sept. 1927 iar speșele până acum stabilite de 2029 Lei — bani.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Tulgheș la 2 Ianuarie 1928.

V. Lörincz, port. delegat

Foia românească

„Sămănătorul”

citiți-o și abonați-o.

No. 4 — 1927 port. 177

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin această publică că în baza deciz. No. G. 4731/927 a Jud. mixte din Gheorgheni în favorul reclamantului frații Guth magazin dedepuri din Arad repr. prin adv. Dr. Desideriu László pentru incas creanței de 7879 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 26 Ianuarie 1928 la orele 12 a. m. în comuna Ditrău la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: 1 casa de Werthaim, 1 masă de birou de american, 1 masă de birou, 1 cuer, 2 mese de birou, 1 mașină de scris în valoare de 19000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Gheorgheni, la 2 Ianuarie 1928.

V. Lörincz, portărel.

Cărți de lucru

pentru lucrătorii calificați și muncitorii din fabrici — cu extrasul din legea referitoare la industrii și meserii, se găsesc de vânzare la

Libr. Nouă Reghin.

No. G. 15446/1927. 179

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel prin această publică, că în baza deciziei No. G. 1781—1927 a judecătoriei mixte din Reghin în favorul reclamantului Kondert Ernst reprezentat prin avocat Dr. Eduard Keintzel pentru încasarea creanței de Lei 6135 și aceasta se fixează termen de licitație pe ziua de 16 Februarie 1928 oarele 9 a. m. la fața locului în Ideciul de jos unde se vor vinde prin licitațiune publ. judiciară: obiecte în valoare de Lei 30.000. În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Reghin la 30 Decemv. 1927.

A. Vrespremeanu, deleg. jud.

Farmacisti!

Cărți pentru rețete

se află permanent în depozit la

Libr. Nouă Reghin